

Nulmeting sport in Brabant: deelonderzoek bezoek en deelname

Jolijn Krijger

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Achtergrond	3
1.2. Onderzoeksvragen.....	3
1.3. Methodologie	4
1.3.1. ContinuVakantieOnderzoek	4
1.3.2. ContinuVrijeTijdsOnderzoek	4
1.3.3. Operationalisering	5
2. Resultaten.....	6
2.1. Aantal bezoekers sportevenementen	6
2.1.1. Tijdens toeristische vakanties	6
2.1.2. Als dagrecreatieve activiteit - volume.....	6
2.1.3. Als dagrecreatieve activiteit – participatie en frequentie.....	7
2.1.4. Input – output analyse.....	8
2.2. Sport- en bewegingsdeelname	9
2.2.1. Sportparticipatie – Brabantse versus Nederlandse sporter	9
2.2.2. Sportparticipatie – Brabantse sporter versus Brabantse niet-sporter	11
2.2.3. Sportfrequentie – Brabant versus Nederland bij top 10 sporten.....	12
3. Conclusies en aanbevelingen.....	16
3.1. Provinciaal kader	16
3.2. Actielijn 2: evenementen.....	16
3.3. Actielijn 6: interactie sport en andere maatschappelijke domeinen.....	16

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

De provincie Noord-Brabant wil anno 2012 een stand van zaken opmaken met betrekking tot de pijlers uit het Sportplan Brabant. Hiervoor ontwikkelde het Mulier Instituut samen met een aantal Brabantse partners onderzoeksinstrumentarium. Het integrale projectplan is beschreven in 'Instrumentarium nulmeting Sportplan Noord-Brabant 2016'¹. Deze rapportage heeft betrekking op deelonderzoek C4: Analyse bestanden CVO en CVTO.

In het Statenvoorstel PS 52/11 A wordt met betrekking tot actielijn 2: Evenementen aangegeven dat de provincie met grote sportevenementen een groter bezoekers- en mediabereik en economische spin-off binnen en buiten Brabant wil bereiken. Actielijn 6: Interactie sport en andere maatschappelijke domeinen moet o.a. leiden tot maatschappelijke spin-off (o.a. meer bewegen) en samenwerking binnen de sportsector en tussen de sportsector en andere sectoren.

Indicatoren die centraal staan in deelonderzoek C4, zijn:

- a. Aantal bezoekers/deelnemers evenementen
- b. Sport- en bewegingsdeelname

1.2. Onderzoeksvragen

Aan de indicatoren a en b kunnen de volgende onderzoeksvragen gekoppeld worden:

Indicator a: Aantal bezoekers/deelnemers evenementen

- A. Tijdens hoeveel procent van de toeristische vakanties in Noord-Brabant in 2011 is een sportevenement bezocht?
- B. Hoe vaak werd in 2010 in Brabant een bezoek gebracht aan een sportwedstrijd? Uitsplitsing naar betaald voetbal en professionele wedstrijd overige sport.
- C. Wat is de input- outputanalyse 2010 (hoe vaak gaan Brabanders naar sportwedstrijden buiten Brabant en hoe vaak komen niet-Brabanders naar Brabant om een sportwedstrijd bij te wonen?)
- D. Wat zijn volgens de organisaties van grootschalige sportevenementen hun bezoekersaantallen in 2011/2012?

¹ Hover, P., Cevaal, A., & Poel, H. van der. (maart 2012). Instrumentarium nulmeting Sportplan Noord-Brabant 2016. Utrecht: Mulier Instituut.

Omdat het Mulier Instituut in het kader van een ander deelonderzoek de bezoekersaantallen van Brabantse sportevenementen in 2011 al uit de Respons Sport Monitor haalt², is onderzoeksvraag D in het onderhavig deelonderzoek in overleg met de provincie komen te vervallen.

Indicator b: Sport- en bewegingsdeelname

- E. Wat is de sportparticipatie van Brabanders?
- F. Wat is de sportfrequentie van Brabanders?

1.3. Methodologie

Het antwoord op de onderzoeksvragen wordt gegeven door secundaire analyse op bestaande bronnen, te weten het ContinuVakantieOnderzoek en ContinuVrijeTijdsOnderzoek.

1.3.1. ContinuVakantieOnderzoek

Het ContinuVakantieOnderzoek (CVO) is een grootschalig onderzoek naar het vakantiegedrag van Nederlanders. Een panel van 6.500 Nederlanders wordt vier keer per jaar ondervraagd over hun vakanties in de voorgaande drie maanden. De metingen vinden plaats in januari, april, juli en oktober. Het panel is representatief voor de Nederlandse bevolking. Het CVO meet alle vakanties van Nederlanders, zowel in binnen- als buitenland. In de praktijk worden de cijfers gepresenteerd alsof ze over een heel jaar gaan. De feitelijke looptijd is oktober tot en met september. CVO 2011 heeft dus betrekking op vakanties in de periode oktober 2010 tot en met september 2011.

1.3.2. ContinuVrijeTijdsOnderzoek

Het ContinuVrijeTijdsOnderzoek (CVTO) is een grootschalig onderzoek naar het vrijetijdsgedrag van Nederlanders. Gedurende een jaar worden 350 Nederlanders per week geënquêteerd over de kenmerken van hun vrijetijdsactiviteiten (weekmeting), aan het einde van dit jaar worden 5.000 Nederlanders nog eens gevraagd welke vrijetijdsactiviteiten zij hoe vaak per jaar ondernemen (jaarmeting). Het panel is representatief voor de Nederlandse bevolking. Het CVTO wordt tweejaarlijks uitgevoerd. De meest recente meting is van 2010 en heeft gelopen van mei 2010 tot en met mei 2011.

Vrije tijd wordt in het CVTO gedefinieerd als: alle (dag)recreatieve activiteiten die worden ondernomen buiten de eigen woning en waarbij men minimaal één uur (inclusief reistijd) van huis is. De volgende activiteiten vallen niet onder de definitie:

- ▶ Activiteiten die gepaard gaan met een overnachting
- ▶ Activiteiten ondernomen tijdens een vakantie
- ▶ Bezoek aan familie, vrienden en kennissen

² Evenementen waar de provincie wel betrokkenheid bij had maar die niet in de Respons Sport Monitor voorkomen, zijn NK Veldrijden 8-9 januari Sint-Michielsgestel, Eurohockey Club Champions Cup 23 -24 april 's Hertogenbosch en Eneco Tour: 9 aug 1e etappe Oosterhout Sint Willebrord (192 km)

De weekmeting geeft inzicht in volumes en kenmerken van vrijetijdsactiviteiten. Behalve de weekmeting het CVTO ook een jaarmeting. Doel van de jaarmeting is (i) iken van het wekelijks onderzoek en (ii) bepalen van participatie aan en frequentie van onderscheiden activiteiten. In de jaarmeting wordt in algemene zin gevraagd of men een bepaalde activiteit het afgelopen jaar wel eens heeft ondernomen en zo ja hoe vaak. Dit omdat er veel uithuizige vrijetijdsactiviteiten zijn (denk bijvoorbeeld aan een bezoekje aan de Efteling) die niet wekelijks worden ondernomen. Het berust dan op toeval of zo'n activiteit in de weekmeting juist wel of niet gerapporteerd wordt omdat die juist heeft plaatsgevonden in de week waarover de respondent wordt ondervraagd. Daarom geeft de jaarmeting een beter zicht op het percentage personen dat jaarlijks ten minste eenmaal per jaar een bepaalde vrijetijdsactiviteit onderneemt en weten we daarnaast hoe vaak een activiteit gemiddeld genomen ondernomen wordt. Wat op basis van de jaarmeting echter niet bekend is, is waar de activiteit ondernomen wordt. Op dit detailniveau worden respondenten in de jaarmeting niet bevraagd. Wel is herkomstprovincie van de respondent als achtergrondvariabele bekend.

1.3.3. Operationalisering

Beide gebruikte bronnen zijn gebaseerd op zelfrapportage. Met betrekking tot sportevenementen wordt in het CVO gevraagd naar het "bezoek aan een sportevenement". In het CVTO wordt gevraagd naar sportwedstrijden. Deze zijn onderverdeeld in:

- ▶ amateur voetbalwedstrijd
- ▶ amateurwedstrijd andere sport
- ▶ betaald voetbalwedstrijd (o.a. ere- en eerste divisie)
- ▶ professionele wedstrijd andere sport

Bij het zelf sporten worden 43 sporten als antwoordmogelijkheid aangeboden, waaronder denksport, voetbal, fitness/aerobic/steps/spinning, wandelsport, denksport, joggen/hardlopen/trimmen, turnen, tennis, paardensport, vechtsport, skaten, volleybal, badminton, schaatsen, hockey, wielrennen, mountainbiken, golf, atletiek, korfbal, aquajoggen, biljart/snooker/poolen, handbal, squash, basketbal, tafeltennis, jeu de boules, honkbal/softbal, schietsport, bergsport, auto/motorsport, waterpolo, skiën/langlaufen/snowboarden, duiken, darten en geocaching. Ook bestaat de antwoordcategorie 'andere sport'.

2. Resultaten

2.1. Aantal bezoekers sportevenementen

2.1.1. Tijdens toeristische vakanties

Indicator a: Aantal bezoekers/deelnemers evenementen

- A. Tijdens hoeveel procent van de toeristische vakanties in Noord-Brabant in 2011 is een sportevenement bezocht?

In 2011 werden ruim 1,5 miljoen³ toeristische vakanties in Noord-Brabant doorgebracht. Tijdens 34.000 vakanties (2,2 %) bezochten de vakantiegangers een sportevenement.

Ter vergelijking: in totaal werden in Nederland in dat jaar 14 miljoen toeristische vakanties doorgebracht. Tijdens 386.000 (2,7%) daarvan bezocht men een sportevenement. Limburg is de provincie waar de meeste vakanties met sportevenementbezoek zijn doorgebracht. In 2011 gaat het om 2,2 miljoen vakanties met 70.000 bezoeken aan sportevenementen (3,1%).

2.1.2. Als dagrecreatieve activiteit - volume

- B. Hoe vaak werd in 2010 in Brabant een bezoek gebracht aan een sportwedstrijd?

Op basis van de weekmeting van het CVTO kan inzicht worden verkregen in het aantal bezoeken aan sportwedstrijden. In 2010 zijn door Nederlanders bijna 66,6 miljoen bezoeken aan sportwedstrijden gerapporteerd. Hiervan vonden 10,5 miljoen (15,8%) bezoeken plaats in Noord-Brabant. De provincie neemt hiermee een 3^e positie in, na Zuid-Holland (14,4 miljoen) en Noord-Holland (11,2 miljoen). Dit zijn ook qua bevolkingsaantallen de drie grootste provincies van Nederland.

In onderstaande tabel wordt het aantal bezoeken en inwoners naast elkaar gezet.

Regio	Inwoners 2011	Bezoeken	Bezoeken per inwoner
Nederland	16.655.799	66,6 miljoen	4,0
Zuid-Holland	3.528.324	14,4 miljoen	4,1
Noord-Holland	2.691.477	11,2 miljoen	4,2
Noord-Brabant	2.454.215	10,5 miljoen	4,3

³ Exacte aantal is 1.518.000 vakanties

Er worden in CVTO vier typen sportwedstrijden onderscheiden. Onderstaande tabel geeft de verdeling van bezoek weer naar type.

Type	Nederland		Noord-Brabant	
	N=3.418.460.380 ⁴		N=492.156.850	
	N	N	% in NL	Positie
Amateur voetbalwedstrijd	32,5 miljoen	5,2 miljoen	16,0	2
Amateurwedstrijd andere sport	19,1 miljoen	2,7 miljoen	14,1	3
Betaald voetbalwedstrijd (o.a. ere- en eerste divisie)	11,2 miljoen	2,2 miljoen	19,6	1
Professionele wedstrijd andere sport	3,8 miljoen	416 duizend	10,9	4
Totaal	66,6 miljoen	10,5 miljoen	15,7	3

Het type sportwedstrijden dat het meeste bezoek trekt, zijn amateurvoetbalwedstrijden. Noord-Brabant trekt relatief veel bezoekers van betaald voetbalwedstrijden. Met 2,2 miljoen bezoeken neemt Noord-Brabant een 1^e positie in, op afstand gevolgd door Zuid-Holland (1,6 miljoen) en Noord-Holland (1,8 miljoen). Het aantal Brabantse clubs in de hoogste divisies van het betaald voetbal is dan ook groot⁵. Ook amateurvoetbalwedstrijden zijn relatief populair. Alleen in Zuid-Holland zijn meer amateurwedstrijden bezocht (7,8 miljoen).

De provincie kent relatief weinig bezoek aan professionele wedstrijden van andere sporten. Dit type sportwedstrijden wordt vaker bezocht in Zuid-Holland, Noord-Holland en Gelderland.

2.1.3. Als dagrecreatieve activiteit – participatie en frequentie

Op basis van de jaarmeting kan inzicht worden gekregen in hoeveel procent van de inwoners ten minste één maal per jaar een bepaalde activiteit onderneemt. In 2010 blijkt 31% van de Brabanders ten minste één keer een sportwedstrijd te hebben bezocht. Dit percentage ligt significant hoger dan het Nederlands gemiddelde, dat 28% is⁶.

Onderstaande tabel geeft de verdeling van participatie (=percentage dat de activiteit ten minste één maal ondernomen heeft)⁷ en frequentie (aantal keer dat de activiteit ondernomen is) weer naar type.

⁴ Het betreft hier een N waarbij de cases gewogen worden. De totale steekproef omvat 86.975 activiteiten.

⁵ In het seizoen 2010/2011 waren van de 18 eredivisie clubs drie Brabants, in de eerste divisie zelfs vijf van de 18.

⁶ Non-parametrisch getoetst. Chi-Square is 6,69, sign. .010.

⁷ De participatiedata is getoetst op significantie. Alle verschillen tussen het Nederlands gemiddelde en Brabant zijn significant op .000.

Type	Nederland N= 15.637.086 ⁸		Noord-Brabant N = 2.323.498	
	participatie	frequentie ⁹	participatie	frequentie
Amateur voetbalwedstrijd	11%	44% vaak 39% soms	13%	37% vaak 42% soms
Amateurwedstrijd andere sport	10%	24% vaak 53% soms	11%	24% vaak 58% soms
Betaald voetbalwedstrijd (o.a. ere- en eerste divisie)	11%	22% vaak 70% soms	13%	36% vaak 58% soms
Professionele wedstrijd andere sport	4%	9% vaak 79% soms	3%	0% vaak 94% soms

Brabanders bezoeken significant meer dan gemiddeld voetbalwedstrijden (zowel amateur als professioneel) en amateurwedstrijden van andere sporten. Met name voor betaald voetbalwedstrijden is het Brabantse publiek ook frequenter aanwezig dan elders in Nederland: meer dan een derde van de Brabanders die betaald voetbalwedstrijden bezoeken doet dat zeker één keer in de maand. Gemiddeld in Nederland is minder dan een kwart van de betaald voetbalbezoekers zo frequent aanwezig.

Het bezoek aan professionele wedstrijden van andere sporten wordt in Brabant relatief weinig en heel laag frequent gedaan. Waarschijnlijk zal dit deels samenhangen met het aanbod: er is in andere provincies waarschijnlijk een groter aanbod aan professionele sportwedstrijden die bezocht kunnen worden¹⁰.

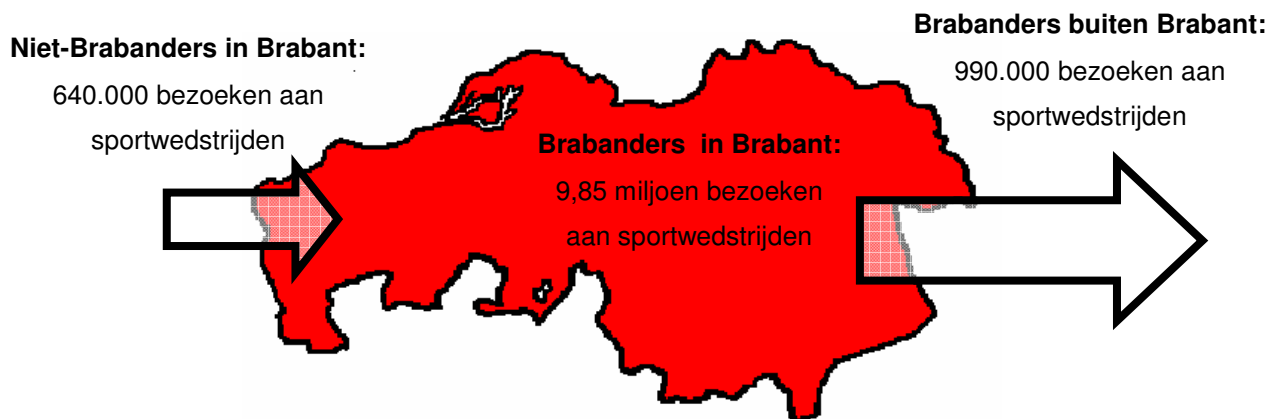
2.1.4. Input – output analyse

- C. Wat is de input- outputanalyse 2010 (hoe vaak gaan Brabanders naar sportwedstrijden buiten Brabant en hoe vaak komen niet-Brabanders naar Brabant om een sportwedstrijd bij te wonen?)

⁸ Het betreft hier een N waarbij de cases gewogen worden. De totale steekproef omvat 5.047 respondenten.

⁹ Frequentie: percentage van de personen die hebben aangegeven ten minste één maal per jaar de activiteit ondernomen te hebben, dat vaak (wekelijks of maandelijks) of soms (1-5 keer per jaar) gaat.

¹⁰ Hierover moeten gegevens bekend zijn uit een ander deelonderzoek in het kader van de nulmeting.

Van de 10,5 miljoen sportwedstrijdbezoeken in Noord-Brabant komt 94% voor rekening van eigen inwoners.

2.2. Sport- en bewegingsdeelname

Indicator b: Sport- en bewegingsdeelname

- E. Wat is de sportparticipatie van Brabanders?
- F. Wat is de sportfrequentie van Brabanders?

In 2010 zijn door Nederlanders in de weekmeting van het CVTO ruim 553 miljoen actieve sportactiviteiten gerapporteerd. Hiervan waren bijna 79 miljoen sportactiviteiten (14%) in Brabant dat hiermee op de derde plek in Nederland komt na Zuid-Holland (107 miljoen) en Noord-Holland (92 miljoen). Het sportvolume in Brabant wordt voornamelijk door eigen inwoners gegenereerd: zij zijn verantwoordelijk voor ruim 76 miljoen (96%) van de sportactiviteiten in de provincie.

2.2.1. Sportparticipatie – Brabantse versus Nederlandse sporter

Op basis van de jaarmeting kan inzicht worden gegeven in hoeveel procent van de inwoners ten minste één maal per jaar een bepaalde activiteit onderneemt. 60% van de Brabanders geeft aan in 2010 ten minste één maal gesport te hebben. Dit is significant hoger dan het Nederlands gemiddelde van 57%¹¹. Onderstaande tabel geeft een beschrijving van de Brabantse versus de Nederlandse sporter:

¹¹ Non-parametrisch getoetst. Chi-Square is 46.916, sign. .000.

Kenmerk ¹²	Brabantse sporter N = 1.396.227 ¹³	Nederlandse sporter N = 8.978.477
Geslacht	51% vrouw, 49% man	50% vrouw, 50% man
Leeftijd	0 t/m 17 jaar: 23% 18 t/m 34 jaar: 20% 35 t/m 54 jaar: 30% 55+ : 27%	0 t/m 17 jaar: 23% 18 t/m 34 jaar: 23% 35 t/m 54 jaar: 31% 55+ : 23%
Etniciteit	91% autochtoon	89% autochtoon
Sociale klasse	A: 21% Bb: 33% Bo: 16% C-D: 30%	A: 21% Bb: 34% Bo: 17% C-D: 28%
Stedelijkheid	(zeer) sterk: 39% matig: 21% weinig: 30% niet: 11%	(zeer) sterk: 46% matig: 20% weinig: 22% niet: 12%
Gezinssamenstelling	56% heeft inwonende kinderen 1-persoonshuishouden: 13% 2-persoonshuishouden: 31%	58% heeft inwonende kinderen 1-persoonshuishouden: 12% 2-persoonshuishouden: 32%
Populaire sporten ¹⁴	Zwemmen: 50% binnenbad 37% buitenbad <i>Fitness/aerobics etc.:</i> 27% Wandelsport: 25% <i>Voetbal:</i> 15% <i>Joggen/hardlopen:</i> 13%	Zwemmen: 50% binnenbad 34% buitenbad <i>Fitness/aerobics etc.:</i> 33% Wandelsport: 22% <i>Voetbal:</i> 17% <i>Joggen/hardlopen:</i> 16%

¹² Voor alle in de tabel gepresenteerde kenmerken geldt dat percentages van de Brabantse en gemiddelde Nederlandse sporter significant van elkaar verschillen op .000

¹³ Het betreft hier een N waarbij de cases gewogen worden. De totale steekproef omvat 5.047 respondenten.

¹⁴ Het betreft de top 10 sporten die door de meeste personen ten minste één maal per jaar bedreven worden. Cursief zijn sporten die door minder Brabantse sporters ondernomen worden dan door de gemiddelde Nederlandse sporter.

Tennis: 11%	Tennis: 9%
Schaatsen: 10%	Schaatsen: 13%
Vissen: 8%	Vissen: 10%
Varen in motorboot/jacht: 8%	Varen in motorboot/jacht: 12%

In vergelijking met de gemiddelde Nederlands sporter is de Brabantse sporter wat ouder: ze zijn relatief wat minder 18 tot 35-jarig en juist voor een groter percentage 55+-er. Brabantse sporters zijn ook significant vaker vrouw, autochtoon en afkomstig uit de lagere sociaaleconomische klassen dan de gemiddelde Nederlandse sporter.¹⁵

Brabantse sporters wonen relatief minder in (zeer) sterk stedelijke gebieden en relatief vaker in weinig stedelijk gebied. Dit heeft niet alleen te maken met de mate van stedelijkheid van Brabant; in het Brabantse stedelijk gebied wonen relatief veel niet-sporters (zie ook paragraaf 2.2.2).

De sport die door zowel Brabantse als de gemiddelde Nederlander sporter ten minste één keer per jaar bedreven wordt, is zwemmen in een binnenbad; één op de twee personen die wel eens sport, heeft gezwommen. Veelvoorkomende sporten die in Brabant door significant minder sporters wel eens uitgeoefend worden, zijn fitness/aerobic/spinning, voetbal en joggen/hardlopen.

2.2.2. Sportparticipatie – Brabantse sporter versus Brabantse niet-sporter

In deze paragraaf beschrijven we waar de kenmerken van Brabantse sporters verschillen van Brabantse niet-sporters.

Kenmerk ¹⁶	Brabantse sporter N = 1.396.227 ¹⁷	Brabantse niet-sporter N = 927.271
Geslacht	51% vrouw, 49% man	53% vrouw, 47% man
Leeftijd	0 t/m 17 jaar: 23%	0 t/m 17 jaar: 19%
	18 t/m 34 jaar: 20%	18 t/m 34 jaar: 18%
	35 t/m 54 jaar: 30%	35 t/m 54 jaar: 31%
	55+ : 27%	55+ : 32%

¹⁵ De verschillen in de populatie (totale bevolking) zijn niet zodanig dat zij deze verschillen kunnen verklaren.

¹⁶ Voor alle in de tabel gepresenteerde kenmerken geldt dat percentages van de Brabantse en gemiddelde Nederlandse sporter significant van elkaar verschillen op .000

¹⁷ Het betreft hier een N waarbij de cases gewogen worden. De totale steekproef omvat 5.047 respondenten.

Etniciteit	91% autochtoon	92% autochtoon
Sociale klasse	A: 21%	A: 10%
	Bb: 33%	Bb: 28%
	Bo: 16%	Bo: 16%
	C-D: 30%	C-D: 45%
Stedelijkheid	(zeer) sterk: 39%	(zeer) sterk: 45%
	matig: 21%	matig: 19%
	weinig: 30%	weinig: 31%
	niet: 11%	niet: 5%
Gezinssamenstelling	56% heeft inwonende kinderen	48% heeft inwonende kinderen
	1-persoonshuishouden: 13%	1-persoonshuishouden: 11%
	2-persoonshuishouden: 31%	2-persoonshuishouden: 43%

Van de niet-sportende Brabanders is iets meer dan de helft (53%) vrouw. De niet-sporters bevinden zich relatief vaker in de hogere leeftijdscategorieën (35 t/m 54: 31% en 55+: 33%). Ook wonen zijn relatief vaak in (zeer) sterk stedelijk gebieden (45%). Slechts 5% van de niet-sporters woont in een niet-stedelijk gebied terwijl van de wel-sporters 11% in niet-stedelijk gebied woont.

Niet-sporters bevinden zich relatief vaak in de laagste sociale klasse (45%, ten opzichte van 30% van de sporters) en weinig in de hoogste (10% niet-sporters, 21% van de wel-sporters).

Het hebben van inwonende kinderen belemmert het sporten niet (of stimuleert dit juist): van de niet-sporters heeft 48% inwonende kinderen, van de sporters 56%. Van de niet-sporters komt 43% uit een tweepersoonshuishouden, van de sporters 31%.

2.2.3. Sportfrequentie – Brabant versus Nederland bij top 10 sporten

Op basis van de jaarmeting kan inzicht worden gegeven in de frequentie waarmee sport bedreven wordt. Deze gegevens zijn niet op clusterniveau (zelf sporten) beschikbaar maar per individuele sport. In onderstaande tabel gaan we daarom in op de frequentie waarmee de top 10 populaire sporten in Brabant en gemiddeld in Nederland bedreven worden.

Sport ¹⁸	Frequentie	% Brabant ¹⁹	% Nederland
Zwemmen in binnenbad	Min. 1 x per week	22	19
	Min. 1 x per maand	13	15
	6 – 11 x per jaar	18	21
	Zelden	48	45
Zwemmen in buitenbad	Min. 1 x per week	6	6
	Min. 1 x per maand	7	10
	6 – 11 x per jaar	30	30
	Zelden	57	53
Fitness/aerobic/steps/spinning	Min. 1 x per week	65	69
	Min. 1 x per maand	19	18
	6 – 11 x per jaar	3	6
	Zelden	13	7
Wandelsport	Min. 1 x per week	25	37
	Min. 1 x per maand	42	26
	6 – 11 x per jaar	18	17
	Zelden	15	20
Voetbal	Min. 1 x per week	62	54
	Min. 1 x per maand	14	18
	6 – 11 x per jaar	5	9
	Zelden	19	20
Joggen/hardlopen/trimmen	Min. 1 x per week	55	49
	Min. 1 x per maand	18	28
	6 – 11 x per jaar	18	11
	Zelden	9	13

¹⁸ Voor alle in de tabel gepresenteerde kenmerken geldt dat percentages van de Brabantse en gemiddelde Nederlandse frequenties significant van elkaar verschillen op .000.

¹⁹ De N verschilt per sport. Voor Nederland geldt dat de gewogen N varieert van 798.719 (tennis) tot 6.543.768 (zwemmen in binnenbad). Voor Brabant varieert de gewogen N van 141.924 (schaatsen) tot 996.795 (zwemmen in binnenbad). De totale steekproef omvat 5.047 respondenten.

Tennis	Min. 1 x per week	56	47
	Min. 1 x per maand	12	20
	6 – 11 x per jaar	14	13
	Zelden	18	20
Schaatsen	Min. 1 x per week	4	4
	Min. 1 x per maand	5	5
	6 – 11 x per jaar	11	16
	Zelden	80	75
Vissen	Min. 1 x per week	16	15
	Min. 1 x per maand	17	24
	6 – 11 x per jaar	18	23
	Zelden	48	38
Varen met motorboot/jacht	Min. 1 x per week	2	6
	Min. 1 x per maand	8	11
	6 – 11 x per jaar	10	12
	Zelden	80	72

De sporten die door veel Brabanders minimaal één keer in de week beoefend worden, zijn fitness/aerobic (65%), voetbal (62%), tennis (56%) en joggen/hardlopen (55%). Dit zijn ook de sporten waarop gemiddeld in Nederland de frequentie van deelname het hoogst ligt. Voor drie van de vier sporten geldt dat het percentage dat deze sport minimaal één keer per week bedrijft in Brabant hoger ligt dan gemiddeld in Nederland. Alleen bij fitness/aerobic is de frequentie gemiddeld in Nederland nog wat hoger dan in Brabant.

Zwemmen, zowel in binnen- als buitenbad, blijkt een sport te zijn waarop de participatie hoog is, maar de frequentie laag. Dat wil zeggen: er zijn veel mensen die wel eens aan deze sport doen, maar ze doen dat niet heel vaak²⁰. Fitness/aerobic is zoals gezegd een sport waarop zowel participatie als frequentie hoog liggen. Op beide terreinen blijft Brabant wel achter ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. Voor voetbal en joggen/hardlopen geldt dat de participatie in Brabant lager ligt dan het Nederlands gemiddelde maar de frequentie hoger. Voor wandelsport ligt de participatie in Brabant wat

²⁰ Toch doet bijna een kwart het minimaal één keer in de week. Bovendien betreft het hier zwemmen als dagrecreatieve activiteit. Zwemmen tijdens een vakantie in Brabant wordt nog buiten beschouwing gelaten in het CVTO. Uit het CVO weten we dat tijdens 43% van de binnenlandse vakanties gezwommen wordt.

hoger dan het Nederlands gemiddeld (respectievelijk 25% en 22%). Gemiddeld in Nederland wordt het echter vaker minimaal één keer in de week gedaan terwijl in Brabant de grootste groep minimaal één keer per maand aan wandelsport doet.

3. Conclusies en aanbevelingen

3.1. Provinciaal kader

Door het verstevigen van de positie van de Brabantse sport moet Sportplan Brabant 2016 bijdragen aan de bredere provinciale ambities zoals opgetekend in de Agenda van Brabant. Dit betreft onder andere het streven naar optimalisatie van het leef- en vestigingsklimaat en aanscherping van de regionale identiteit.

3.2. Actielijn 2: evenementen

Met betrekking tot actielijn 2 wordt aangegeven dat de provincie met grote sportevenementen een groter bezoekers- en mediabereik en economische spin-off binnen en buiten Brabant wil bereiken.

Uit het onderzoek blijkt dat:

- ▶ Het bezoek aan sportevenementen tijdens toeristische vakanties in Brabant relatief laag is;
- ▶ Dagrecreatief bezoek aan sportevenementen in Brabant juist relatief populair is: de belangrijkste bezoekers zijn Brabanders zelf en met gemiddeld 4,3 bezoeken per inwoner scoren zij hoog. Met name het bezoeken van betaald voetbalwedstrijden is bijzonder populair;

Uit de combinatie sportevenement – verblijfstoerisme is nog winst te behalen. Dat kan zowel via meerdaagse sportevenementen als via het met verblijf aankleden en vermarkten van eendaagse sportevenementen. Over het vraaggericht ontwikkelen van dit aanbod wordt reeds nagedacht in een lopend provinciaal traject rondom het verbinden van sport en cultuur, recreatie & toerisme. Het verdient aanbeveling de ervaringen die in dit project worden opgedaan Brabantbreed te ontsluiten.

De aanwezigheid en populariteit van Brabantse professionele voetbalclubs biedt kansen voor mediabereik en economische spin-off. Het verdient aanbeveling om te verkennen of met deze clubs ambities op Brabants niveau te benoemen en realiseren zijn om bij te dragen aan het leef- en vestigingsklimaat van de provincie. Voor mediabereik kan mogelijk aansluiting gezocht worden met het programma FC Onder Ons van Omroep Brabant²¹.

3.3. Actielijn 6: interactie sport en andere maatschappelijke domeinen

Actielijn 6 moet onder andere leiden tot maatschappelijke spin-off (o.a. meer bewegen) en samenwerking binnen de sportsector en tussen de sportsector en andere sectoren. Het onderzoek heeft zich gefocust op hoeveel en hoe vaak Brabanders bewegen in hun vrije tijd.

²¹ FC Onder Ons is een sportprogramma rondom de Brabantse clubs in de eredivisie dat elke vrijdag wordt uitgezonden. Naast vooruit- en terugblikken op voetbalwedstrijden is er ook aandacht voor Brabantse toppers uit andere sporten.

Er kan worden geconcludeerd dat 60% van de Brabanders ten minste één keer heeft gesport en 40% heeft aangegeven het afgelopen jaar geen enkele keer gesport te hebben in de vrije tijd. De participatie is hiermee onder Brabanders hoger dan het landelijke gemiddelde.

Op basis van vergelijkingen tussen de Brabantse en de gemiddelde Nederlandse sporter en Brabantse sporters met niet-sporters verdient het aanbeveling om bij het stimuleren van bewegen prioriteit te leggen bij:

- ▶ *Inwoners van stedelijke gebieden, met name personen uit de lagere sociaaleconomische klasse;*
- ▶ *De doelgroep 35-plussers in met name 2-persoonshuishoudens;*
- ▶ *Het type sport dat het meest gepaard gaat met een structurele commitment (frequentie van minimaal één keer per week) zoals fitness/aerobic, voetbal of joggen/hardlopen. Of voor personen die behoefte hebben aan meer afwisseling een programma te ontwikkelen dat wel de structurele commitment van minimaal één keer per week vraagt maar waarin inhoudelijk een variëteit aan sporten de revue passeert.*
- ▶ *Het in stand houden van zwembaden. De helft van de Brabanders zwom in 2010 ten minste een keer in een binnenbad en ruim een derde in een buitenbad.*